

## Almen sprogforståelse – stx, august 2020

### 1. Identitet og formål

#### 1.1. Identitet

Almen sprogforståelse udgør som del af grundforløbet en fælles basis for det sproglige arbejde i alle fag i det almene gymnasium. Forløbet har to elementer, sproglig bevidsthed og sproglig analysefærdighed. Disse elementer er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. I forløbet samarbejder sprogene på introducerende niveau om det kernestof, der er fælles for alle gymnasiets sprogfag. Forløbet fungerer desuden som en introduktion til valget af de sproglige studieretninger ved at vise, hvordan beskæftigelsen med sprog er både alment dannende og studieforberedende.

#### 1.2. Formål

Almen sprogforståelse styrker elevernes teoretiske sprogforståelse, sproglige kreativitet og fantasi samt samspillet mellem sprogene. Eleverne skal i forløbet på introducerende niveau opnå viden om og grundlæggende kundskaber og færdigheder i sproglig analyse af tekster med brug af den relevante terminologi. Stoffet skal perspektiveres historisk gennem kendskab til overordnede træk af latinsk ordforråd, grammatik og europæisk sproghistorie. Forløbet bidrager til elevernes almendannelse og studiekompetence ved at udvikle elevernes evne til at tilegne sig viden gennem tekster og fagsprog i alle fag. Almen sprogforståelse medvirker til at kvalificere elevernes valg af sproglige studieretninger og til at styrke elevernes studie- og karriereperspektiv i arbejdet med sprog.

### 2. Faglige mål og fagligt indhold

#### 2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- anvende viden om grammatik, semantik og pragmatik til at gøre sproglige iagttagelser i tekster på dansk og de sprog, de møder i gymnasiet, samt i egne tekster
- foretage syntaktisk analyse i teksteksempler fra latin, dansk og moderne fremmedsprog
- belyse forskelle mellem de sprog, de møder i gymnasiet
- anvende viden om latin og sproghistorie til at redegøre for ordforråd og orddannelse i eksempler fra dansk og de sprog, de møder i gymnasiet
- anvende deres viden om latin og andre sprog til at belyse sammenhænge mellem sprog og kultur

#### 2.2. Fagligt indhold

Gennem det faglige indhold skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Det faglige indhold er:

- grammatisk terminologi og analysefærdighed
- sproglig praksis
- elevernes egen tekstproduktion
- elementær sproghistorie, sammenhæng mellem sprog og nationalitet samt sprog i globaliseringens tidsalder

Latindelen, jf. pkt. 3.1.1., udgør mindst 20 timer af det samlede forløb og omfatter desuden:

- morfologi og forholdet mellem kasus og ledfunktion, herunder forskel på analytisk og syntetisk sprog
- orddannelse i sproghistorisk sammenhæng, herunder stammer og affikser
- græsk i latin og latin i moderne fremmedsprog, herunder latins bidrag til de moderne videnskabssprog og til låne- og fremmedord i almindelighed
- sammenhæng mellem sprog og kultur, herunder domæner, bevidsthedshistorie og kulturbetinget betydningsindhold
- oversættelse og oversættelsesproblematik.

#### 2.3 Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 50-75 sider.

### **3. Tilrettelæggelse**

#### **3.1. Didaktiske principper**

Undervisningen i almen sprogforståelse tager udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes sproglige og grammatiske viden fra grundskolen.

Undervisningen tilrettelægges i et samarbejde mellem latin, de moderne fremmedsprog og dansk. I både tilrettelæggelse og gennemførelse skal det sikres, at hele forløbet i almen sprogforståelse er sammenhængende.

I og efter grundforløbet tages temaerne fra almen sprogforståelse løbende op i undervisningen i dansk og i fremmedsprog, som alle er lige forpligtede på, at undervisningen i almen sprogforståelse integreres i den øvrige sprogundervisning, også efter grundforløbets afslutning.

Undervisningen i de to elementer, sproglig bevidsthed og sproglig analysefærdighed, integreres og vægtes ligeligt, så det ene element af forløbet ikke isoleres fra det andet. Tilrettelæggelsen skal sikre et samspil mellem teoretiske betragtninger og konkrete eksempler på de involverede sprog, herunder grammatiske strukturer i kontekst. Der arbejdes i undervisningen med det udvidede tekstbegreb.

##### **3.1.1. Latins rolle i almen sprogforståelse**

Latins rolle i almen sprogforståelse er at konkretisere, eksemplificere og perspektivere de emner, der arbejdes med i forløbet. Da et vist kendskab til latin er grundlæggende for forståelse af sproghistorie, grammatik, orddannelse mv. i både dansk og en række fremmedsprog, sikres et nært samarbejde mellem undervisningen i latin og i de øvrige discipliner i almen sprogforståelse, og latindelen er en integreret del af hele forløbet. I latindelen indgår læsning af korte, lette, tilrettelagte tekster på latin. Teksterne skal vise konkrete sproglige fænomener, som hører med til en grundlæggende uddannelse i sprog, og deres indhold skal give eleverne en bevidsthed om den sprog-, kultur- og videnskabshistoriske rolle, latin har spillet og spiller.

#### **3.2. Arbejdsformer**

Undervisningen tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer, så eleverne udvikler såvel deres sproglige analysefærdighed som deres sproglige bevidsthed, refleksion og kreativitet, og der arbejdes både induktivt og deduktivt. Mundtlig fremstilling og skriftlighed indgår som en væsentlig del af arbejdet for at styrke elevernes formidlingsevne og medvirker til faglig fordybelse og forståelse.

Gennem anvendelse af en bred vifte af arbejdsformer og faglige hjælpemidler præsenteres forskellige sprogsyn og sproglæringsstrategier. Arbejdsformerne skal bringe eleverne i en aktiv læringsrolle og skal fremme deres sproglige iagttagelsesevne og generelle bevidsthed om sprog. Dermed udvikles elevernes evne til at læse og fortolke tekster i kulturel kontekst, og deres evne til at anvende viden om sprog til hensigtsmæssig kommunikation i almene og faglige sammenhænge styrkes.

Undervisningen skal gøre eleverne bevidste om, at stærke sproglige kompetencer rummer et bredt studie- og karriereperspektiv.

### **4. Evaluering**

#### **4.1. Løbende evaluering**

Der foretages løbende evaluering, og der gives anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre sig. Anvisningerne skal desuden træne eleverne i at reflektere over egen faglige udvikling.

#### **4.2. Intern prøve**

Der afholdes en intern individuel prøve, der dækker de faglige mål og det faglige indhold. Prøven afvikles i forbindelse med afslutningen af grundforløbet. Den interne prøve omfatter såvel den almene del som latindelen og prøver elevens sproglige bevidsthed og analysefærdighed.

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.